

Голові спеціалізованої вченої ради ДФ 2024-11
з розгляду та захисту дисертації на
здобуття ступеня доктора філософії
доктору юридичних наук, професору,
професору кафедри адміністративного права та
адміністративної діяльності
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого;
Шевчуку Олександрю Михайловичу

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора юридичних наук, професора, декана юридичного факультету Запорізького національного університету, член-кореспондента Національної академії правових наук України, Заслуженого юриста України Коломоєць Тетяни Олександрівни на дисертацію Околата Максима Геннадійовича на тему «Вступ на державну службу в Україні та Китаї: порівняльно-правова характеристика», подану до публічного захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії у галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право

Актуальність обраної теми.

В умовах докорінного оновлення правових засад функціонування України у період дії режиму воєнного стану та повоєнної відбудови актуальності набувають питання імплементації зразкових практик правотворчості та правозастосування у всіх без винятку сферах суспільних відносин, в т.ч. й сфері державної служби. Враховуючи важливість останньої у забезпеченні функціонування держави в цілому, варто усвідомлювати, що вищезазначені процеси імплементації з необхідністю будуть поширюватися й на відносини формування її кадрового забезпечення, від «якості» якого й залежить ефективність державної служби. Моделювання новітньої нормативної моделі формування кадрового ресурсу державної служби, яка була б релевантною вимогам сьогодення та запитам повоєнної відбудови, варто розпочинати з тієї її складовою, яка визначає засад доступу осіб до державної служби, вступу на державну службу, фактично закріпивши «фільтри» для формування «якісного» кадрового забезпечення державної служби, усунувши водночас засади для допуску до державної служби «тимчасових», «випадкових» осіб, для яких не є пріоритетом життя професійне служіння публічним інтересам. «Якість» кадрового ресурсу державної служби безпосередньо залежить й від «якості» унормування допуску особи до служби (вимоги, процедури тощо), забезпечити яку цілком можливо й за рахунок запозичення позитивного (а інколи й «зразкового»), апробованого часом і практикою зарубіжного досвіду правотворення та правозастосування у сфері вступу на державну службу. Саме апробованість часом і практикою, а також урахування національних інтересів

мають слугувати орієнтирами для запозичення результатів зарубіжних правотворчих та правозастосовчих аналогів, а в умовах глобалізаційних процесів державотворення в цілому варто увагу концентрувати на досвіді тих країн, домінуюча роль яких у світі зростає, навіть не зважаючи на приналежність їх до інших правових сімей. У цьому контексті акцент уваги Околота Максима Геннадійовича до практик правотворчості та правозастосування Китаю в цілому і зокрема щодо врегулювання відносин державної служби і як складової відносин вступу на державну службу, з урахуванням ролі цієї держави у світовому лідерстві, стратегічному партнерстві пріоритетного планування світового майбутнього, є цілком виправданим, логічним, виокремлення відповідних позитивних практик й з'ясування можливості і доцільності їх запозичення для України. Тим більше, що досвід формування інституту державної служби як інституту права Китаю є одним із найстаріших, наймасштабнішим у світі, а лідерські позиції Китаю у сучасному глобальному державотворчому процесі пріоритезує акцент уваги до цього у суспільстві. Відсутність вітчизняних комплексних доктринальних досліджень з проблематики правового регулювання відносин державної служби у Китаї, в т.ч. й відносин вступу на державну службу, обумовлює існування відповідної прогалини й водночас суттєво актуалізує відповідний напрямок галузевого тематичного порівняльно-правового дослідження як окремого вектору сучасних компаративно-правових досліджень для формування новітнього наукового базису для вітчизняних правотворчих та правозастосовчих процесів у сфері державної служби, в т.ч. й вступу особи на державну службу, тим самим забезпечуючи неухильне дотримання під час такої діяльності принципу науковості. Запропоновану роботу Околота Максима Геннадійовича цілком можна розглядати в якості складової відповідного новітнього наукового базису. З урахуванням цього актуальність та своєчасність дисертаційного дослідження Околота Максима Геннадійовича на тему «Вступ на державну службу в Україні та Китаї: порівняльно-правова характеристика» не викликає жодних сумнівів.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційну роботу Околота Максима Геннадійовича виконано відповідно до пріоритетних напрямів наукових досліджень Національного юридичного університету, зокрема Комплексної цільової програми «Конституційно-правові проблеми забезпечення верховенства права у функціонуванні механізму публічної влади в Україні» (державна реєстрація № 0111U000966), а також у відповідності до цілої низки програмних та стратегічних актів: Стратегії реформування системи державної служби в Україні, затвердженої Указом Президента України від 14.04.2000 року № 599/ 2000, Стратегії реформування державного управління України на 2022-2025 роки, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.07.2021 року № 831-р, Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021-2026 роки, затвердженої Указом Президента України від 27.09.2021 року № 487/ 2021. Окрім того, виконання роботи цілком узгоджується й із положеннями Стратегічного плану діяльності Національного агентства України з питань державної служби на 2022-2024 роки (зі змінами), положеннями Пріоритетних

напрямків фундаментальних та прикладних наукових досліджень у галузі права, визначених Стратегією Національної академії правових наук України на 2021-2025 роки, затверджених Постановою Загальних зборів НАПрН України від 26.03.2021 року № 12-21, тощо.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації обумовлюється й підтверджується комплексним, системним підходом до аналізу обраної дисертантом проблематики, характеризується високим рівнем наукових узагальнень, про що, зокрема, свідчить використання ним цілої низки як загальнонаукових, так й спеціальних методів наукового пізнання. Так, зокрема, досліджуючи стан доктринальних досліджень вступу на державну службу у вітчизняній правовій науці й виокремлюючи пріоритетність такого дослідження, дисертант вміло використовує історичний метод (підрозділи 1.1, а також частково 1.2, 1.3). Використання формально-логічного методу дозволило ґрунтовно дослідити феномен права на державну службу в Україні та Китаї (підрозділ 1.2), а у поєднанні із спеціально-юридичним методом – проаналізувати ґрунтовно ресурс вступу на державну службу в Україні та Китаї у вимірі вимог допуску (підрозділи 1.4) та процедуру вступу (розділ 2). Використання системного методу дозволило дисертанту досить дослідити законодавство України та Китаю щодо вступу на державну службу, виділивши навіть етапи його становлення, а сучасний вимір законодавства представити, із акцентом на їх поділ на групи, використовуючи різні критерії та формулюючи авторську позицію щодо «якості» їх змісту та своєчасності прийняття. Статистичний метод застосовано дисертантом для аналізу сучасних моделей вступу на державну службу в Україні та Китаї та їх презентативності. Використання порівняльно-правового методу як основного методу дозволило дисертанту ґрунтовно проаналізувати вітчизняних та зарубіжний досвід унормування засад вступу особи на державну службу у видовому розмаїтті державної служби, виокремивши як їх позитивні практики, так і прогалини (розділ 1, 2), а методів прогнозування та моделювання – сформулювати пропозиції щодо удосконалення положень чинного вітчизняного законодавства, із урахуванням позитивних практик правотворчості та правозастосування Китаю (підрозділ 2.4), зосередивши акцент уваги на викликах воєнного часу та запитах повоєнної вітчизняної перспективи (підрозділ 2.4). Для формування понятійного апарату вміло використовувався логіко-семантичний метод (підрозділи 1.2, 2.1 - 2.3). Застосування вище вказаних методів обумовлюється системним підходом, що дозволило дослідити проблеми в єдності їх соціального змісту і юридичної основи.

Обґрунтованість та послідовність наукових положень, висновків і рекомендацій простежується і у всьому змісті дисертації, оскільки викладення основних положень, формулювання розділів, підрозділів цілком відповідає сформульованим завданням, які, у свою чергу, відповідають меті дослідження, яка полягає в отриманні результатів у формі наукових висновків щодо вступу на державну службу на підставі проведення порівняльно-правової

характеристики законодавства України та Китаю, поглиблення теоретичних засад вступу на державну службу, виявлення проблем правової регламентації у зазначеній сфері відносин, а також формулюванні обґрунтованих рекомендацій та пропозицій для вдосконалення законодавства України (с. 5-6 дисертації), які були б релевантними як реальним викликам часу в період дії правового режиму воєнного стану в Україні, так і очікуванням повоєнної відбудови, а також які б корелювали із сучасними пріоритезованими векторами реалізації політики нашої держави в умовах глобалізаційних державотворчих та правотворчих процесів. У роботі має місце чітко виражений авторський підхід до формулювання дефініцій, що дозволило дисертанту визначити власну позицію щодо багатьох дискусійних проблем стосовно вітчизняного та зарубіжного досвіду правового регулювання вступу на державну службу (в аспекті вимог допуску, процедури вступу тощо), а також можливості та доцільності удосконалення вітчизняного аналогу, із урахуванням позитивних практик правотворчості Китаю, водночас із акцентом на уникнення тотального запозичення. Дисертаційна робота відрізняється досить грамотним, послідовним викладом теоретичного матеріалу, із вмільним доповненням його аналізом актів як чинного вітчизняного, так і зарубіжного законодавства (у генезі), практики його застосування. Чітко прослідковується авторська позиція, завершеність роботи. Висновки та пропозиції, які сформульовані у роботі і виносяться на захист, є особистим здобутком дисертанта.

Достовірність і обґрунтованість наукових положень.

Достовірність отриманих результатів та сформульованих пропозицій підтверджується опрацюванням дисертантом різноманітної джерельної бази (загалом 309 найменувань, перелік яких займає 32 сторінки роботи), в т.ч. й джерел іноземними мовами. Зокрема, науково-теоретичну основу дослідження склали праці як вітчизняних, так і зарубіжних вчених-правників, насамперед, вчених-адміністративістів, роботи вчених-теоретиків права, представників інших галузевих юридичних наук, а також науки публічного управління та адміністрування, філософії, соціології та інших наук. До того ж достовірність наукових положень підтверджується й їх апробацією на науково-практичних конференціях та публікаціями дисертанта за темою дослідження (с.с. 8-10, 235-236 дисертації). Нормативну основу дисертаційного дослідження сформували Конституція України, Закони України, численні підзаконні акти, міжнародні правові акти, а також акти законодавства Китаю. Також дисертант приділив увагу (у меншій мірі у порівнянні із актами Китаю) аналізу актів законодавстві й інших зарубіжних держав й результати його використав при висвітленні процедурних питань вступу на державну службу у порівнянні із вітчизняним аналогом та практикою Китаю. Інформаційну та емпіричну основу дослідження становлять узагальнення інформації за результатами опрацювання статистичних даних Національного агентства України з питань державної служби про кількість оголошених конкурсів, прийнятих на посади державної служби осіб, вакансій державної служби та оцінку чинної конкурсної процедури державними службовцями, а також показників КНР стосовно кількості вакансій, співвідношення керівних і некерівних посад, кількості

державних службовців і укладених контрактів про проходження державної служби.

Повнота викладу положень і висновків дисертацій в опублікованих працях. Основні теоретичні положення і висновки, сформульовані в дослідженні, знайшли відображення у 10 наукових публікаціях, зокрема: 3 статтях у періодичних фахових виданнях України категорії «Б» та 7 тезах доповідей на міжнародних науково-практичних конференціях, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації. Наукові публікації дисертантки відповідають вимогам п. 8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44.

Оцінка ідентичності змісту наукових статей, тез та основних положень дисертації. Аналіз змісту дисертаційного дослідження Околота Максима Геннадійовича, а також основних положень його наукових публікацій підтверджують їх повну ідентичність. Зміст наукових публікацій у достатній мірі відображає інформацію про методологію наукового дослідження, способи авторської аргументації положень, основні ідеї та висновки дисертації викладено у стислій формі. Висновки та пропозиції, запропоновані у роботі, розроблені авторкою особисто й мають самостійний характер.

Відповідність дисертації встановленим вимогам. Дисертація Околота Максима Геннадійовича відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261, а також вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44. Оформлення дисертації відповідає вимогам щодо оформлення дисертацій, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40.

Наукова новизна отриманих результатів.

Наукова новизна отриманих результатів зумовлена тим, що запропонована дисертація є однією із перших у вітчизняній адміністративно-правовій науці спроб комплексного порівняльно-правового аналізу вступу на державну службу за законодавством України та Китаю, із виокремлення позитивних та дискусійних практик кожної із моделей, обґрунтуванням можливості та доцільності запозичення певного зарубіжного досвіду в Україні в умовах глобалізаційних державотворчих процесів.

Новизна забезпечується розробкою дисертантом цілої низки наукових положень, запропонованих вперше, а також тих, що він удосконалив, й таких, що набули подальшого розвитку.

Заслужують на увагу такі положення дисертації:

Дисертантом пропонується детальний аналіз правових засад регулювання вступу на державну службу в Україні та Китаї, із розподілом відповідних джерел на групи, виділенням передумов їх прийняття, позитивними та дискусійними положеннями (в т.ч. й аналізом змісту кожного акту) (наприклад, с. 34 – 59 дисертації), а також прогнозуванням ефективності їх дії в умовах воєнного стану й повоєнної відбудови та узгодженості їх із новітніми запитами глобального державотворення стосовно формування кадрового супроводу державної служби (підрозділ 1.3).

Цікавими слід вважати положення дисертації, безпосередньо присвячені аналізу (крізь призму досвіду унормування кожної із країн) вимог, обмежень та заборон для особи при вступі на державну службу, із одночасним обґрунтуванням авторської позиції стосовно релевантності відповідних нормативних моделей вимогам часу, правовим стандартам професійного служіння особи публічним інтересам, а також наявності «ризиків нормативної дефектності» (с.с. 64 – 94, 198-204 дисертації).

Звертають на увагу та схвалення положення роботи, в яких дисертант на підставі аналізу законодавства Китаю та практики його застосування обґрунтовує можливість і доцільність запозичення зарубіжного досвіду стосовно спеціалізації змісту тестових завдань, із акцентом на орган та посаду, для вступу на які особа проходить відповідну процедуру, що дозволяє посилити дотримання професіоналізму як для процедури вступу, так і для формування «якісного» кадрового ресурсу державної служби в цілому (наприклад, с. 192-193 дисертації).

У роботі дисертантом формулюються висновки про полярність нормативних моделей державної служби в Україні та Китаї, із різним ступенем прояву безпосереднього зв'язку їх із політизацією засад доступу до служби (наприклад, с.с. 8, 34 дисертації), що обумовлює формулювання різних підходів до регламентації вимог, обмежень, заборон та процедур вступу особи на державну службу, закріплення принципів відповідних процедур допуску особи до останньої (наприклад, с. 198-199 дисертації). Це безпосередньо вплинуло й на формулювання висновків дисертації стосовно доцільності виваженості при обґрунтуванні пропозицій стосовно запозичення досвіду Китаю щодо унормування засад допуску особи до державної служби, обов'язкового врахування відповідної полярності, навіть не зважаючи на роль і значення Китаю у світовому лідерстві та визначенні стратегічних пріоритетів державотворення в умовах глобалізаційних процесів.

Заслужують на підтримку сформульовані дисертантом пропозиції стосовно доцільності запозичення на підставі компаративно-правового аналізу досвіду Китаю стосовно регламентації засад відповідальності осіб за порушення законодавства під час вступу на державну службу (як стосовно особи, яка реалізує своє право на вступ, так і представників органів держави, які ініціюють та супроводжують процедуру вступу особи на державну службу)

- (наприклад, с. 192-193 дисертації), тим самим посиливши гарантії дотримання права особи на доступ до державної служби, а також усунувши «ризик суб'єктивного впливу» на відповідну процедуру з боку представників органів держави.

У роботі формулюються положення про важливість унормування морально-етичних вимог до осіб при вступі на державну службу, із обов'язковим закріпленням критеріїв, які б дозволяли з'ясувати їх наявність або ж відсутність (наприклад, с. 83 дисертації). Імпонує намагання дисертанта запропонувати перелік таких критеріїв, із одночасним аналізом досвіду відповідного тематичного правотворення в Україні та Китаї, із розумінням наявності «ризиків їх суб'єктивного сприйняття та оцінювання», однак із наполегливістю позиції стосовно доцільності максимального дотримання принципу правової визначеності при їх фіксації та публічності процедури допуску особи до державної служби.

Заслужують на увагу положення роботи, присвячені детальному аналізу вітчизняних та зарубіжних правових стандартів етапності процедури вступу особи на державну службу, із намаганням визначити ефективність кожного із етапів та формулюванням пропозицій щодо удосконалення їх нормативних засад (стосовно дотримання засад публічності, поінформованості, професіоналізму тощо), а також кадрового супроводу та оптимізації змістовного наповнення (наприклад, с. 200 - 202 дисертації).

Достатньо фаховими (хоча деякі із них й мають дискусійний характер) виглядають положення роботи, в яких дисертант детально аналізує доктринальні положення, присвячені «базовим» підходам щодо розуміння права особи на державну службу (с. 60 – 63 дисертації), вступу на державну службу як складового елементу інституту державної служби в системі службового права (с. 198 -201 дисертації) й обґрунтуванням особливості доктринального визначення їх у вітчизняній адміністративно-правовій науці та у закордонному аналозі, що й обумовило унікальність відповідних їх нормативних моделей (с. 59 - 60 дисертації).

Практичне значення й впровадження отриманих результатів.

Отримані результати дисертаційного дослідження можуть бути використані у:

– науковій діяльності – як основа для подальшого наукового дослідження проблем вступу особи на державну службу, допуску особи до державної служби як складової відповідного інституту службового права, як одного із напрямків галузевого компаративно-правового аналізу з проблематики державної служби, службового права у контексті пріоритетизації відповідного напрямку прикладних наукових досліджень у галузі права;

– правотворчій діяльності – для вдосконалення чинного законодавства в частині врегулювання засад вступу особи на державну службу;

– практичній діяльності – можуть бути використані у діяльності органів публічної влади в цілому задля забезпечення ефективності критеріїв та процедури добору кадрів, забезпечення ефективності кадрового ресурсу державної служби;

– навчальному процесі – при викладанні освітніх компонентів «Адміністративне право України», «Службове право України», «Правове регулювання публічної служби», «Публічна служба», «Службова компаративістика» тощо, а також інших навчальних дисциплін для здобувачів вищої освіти, а також цілком можливим є використання їх й в освітньому процесі у закладах підвищення кваліфікації публічних службовців. Можливим є й використання результатів цього дослідження при підготовці навчальних, навчально-методичних, словникових, енциклопедичних та науково-практичних фахових джерел.

Дискусійні положення та зауваження.

Незважаючи на загалом позитивну оцінку змісту дисертації, певні її положення є суперечливим, недостатньо аргументованими, а отже потребують додаткового уточнення та обґрунтування під час публічного захисту дисертації.

1. Детально досліджуючи вступ на державну службу, дисертант неодноразово зазначає, що розглядає його в якості «субінституту державної служби» (наприклад, с.с. 10, 200 дисертації), який, у свою чергу, вважає інститутом службового права. Не заперечуючи проти того, що відповідна сукупність правових норм, яка закріплює вимоги допуску особи до державної служби, із деталізацією обмежень, заборон тощо, а також охоплює процедурні засади, відрізняється певною системністю, єдністю предмету регулюючого впливу, структурованістю, що й дозволяє виокремлювати її у всьому масиві норм службового права в цілому та норм, які зорієнтовані на врегулювання відносин державної служби, водночас потребує уточнення позиція дисертанта стосовно того, чи дійсно відповідна сукупність норм є субінститутом? Для останнього характерною є наявність обов'язкових ознак, яка й обумовлює його місце і роль в системі галузі, підгалузі та інституту. Бажано було б уточнити позицію дисертанта, які саме ознаки притаманні виокремленій ним відповідній сукупності правових норм, що й обумовлює, на його погляд, її субінституційний характер.

2. Дисертантом пропонується рекомендація наступного змісту « ... звертаючи увагу на досвід КНР, можна побачити обов'язковість спеціалізованої вищої освіти кандидатів на посади державної служби. Метою цієї пропозиції є створення умов, за яких кандидатами на посади будуть представники конкретного, релевантного напряму вищої освіти, які з більшою вірогідністю володіють повним набором важливих навичок. Досягти цього можна шляхом внесення змін до ч. 2 ст. 20 Закону № 889-VIII, де передбачити для кожної категорії посад наявність спеціалізованої вищої освіти або встановити обов'язкове визначення спеціалізованої освіти суб'єктами призначення чи

- керівниками державної служби при оголошенні конкурсу» (с. 190 - 191 дисертації). Погоджуючись із тим, що спеціалізація освітнього критерію допуску особи до державної служби сприятиме посиленню принципу професіоналізму безпосередньо як «фільтру» при вступі на державну службу, так і в перспективному плані для формування «якісного» кадрового ресурсу державної служби, водночас виникає питання стосовно того, чи не створює запропонована дисертантом модель альтернативного нормативного закріплення («... або встановити обов'язкове визначення спеціалізованої освіти суб'єктами призначення чи керівниками державної служби при оголошенні конкурсу») особливо у частині «... встановити обов'язкове визначення... чи керівниками державної служби при оголошенні конкурсу» відповідні «корупційні ризики», а також підстави для суб'єктивного розсуду керівника при формуванні умов конкурсу?

3. Дисертантом формулюється рекомендація стосовно доцільності проведення спеціальної перевірки на етапі розгляду заяв кандидатів про участь у конкурсі (наприклад, с. 195 дисертації). Не заперечуючи проти важливості і дієвості відповідного виду перевірки як «дієвого фільтру» для формування «якісного» кадрового ресурсу державної служби, усунення передумов для вступу на службу осіб, для яких не є пріоритетом життя професійне служіння публічним інтересам й які цілком можуть розглядати її в якості джерела для використання публічної влади для задоволення своїх приватних інтересів тощо, водночас варто все ж таки уточнити, з огляду на чинний зміст спеціальної перевірки, чи дійсно реальним є впровадження її саме у тій нормативній моделі, яка діє на сьогоднішній день? Чи не обумовлює формулювання запропонованої дисертантом рекомендації появу ризиків для реалізації принципу рівності осіб при вступі на державну службу (наприклад, у частині обмежень, які поширюються на державних службовців, оскільки особи, які подають документи для участі у конкурсі, відповідного правового статусу ще не мають, і не зрозуміло, якими будуть результати вступу цих осіб...). Можливо, коректніше вести мову про певну модифіковану (насамперед, стосовно окремих змістовних складових) нормативну модель спеціальної перевірки?

Висловлені зауваження мають переважно характер побажань і суттєво не впливають на загальну позитивну оцінку проведеного дисертантом дослідження.

ВИСНОВОК

щодо відповідності дисертації вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами та доповненнями).

Дисертація Околота Максима Геннадійовича на тему «Вступ на державну службу в Україні та Китаї: порівняльно-правова характеристика» є самостійною кваліфікованою науковою працею. За своїм змістом, теоретичним рівнем та

науковою новизною ця наукова праця відповідає вимогам, закріпленим Наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 року № 40 «Про затвердження Вимог 11 до оформлення дисертації» (зі змінами), «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261, та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44.

За результатами публічного захисту Околот Максим Геннадійович заслуговує на присудження йому наукового ступеня доктора філософії у галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Офіційний опонент:

декан юридичного факультету
Запорізького національного університету,
доктор юридичних наук, професор,
член-кореспондент Національної
академії правових наук України,
Заслужений юрист України

Тетяна КОЛОМОЄЦЬ

підпис Тетяни Коломоєць засвідчую:

Проректор з наукової роботи
Запорізького національного університету,
доктор історичних наук, професор

Геннадій ВАСИЛЬЧУК